

galt, og det er samvittighedsfuldt rettet. Hvor præster eller skolelærere var involveret i sager med højere myndigheder, er disse fulgt op på passende vis, og endelig er en del specielle sproglige udtryk forklaret. Man kan så smile lidt af – eller skal man græde over? – at udgiveren har følt det nødvendigt at forklare udtryk som »ex tempore« og »sirlig« (noterne 54 og 87).

Det er forståeligt, at Kildeskriftselskabet med det samme har fulgt dette arbejde op med en planlagt udgivelse af N.E. Balles visitatsindberetninger fra årene 1783-93.

Anders Monrad Møller

BORIS KOLL: Kaperkaptajn Jens Lind – manden bag myten. Skippershoved, Ebeltoft 2000. 109 s.

En af de myteomspundne personer fra Englandskrigenes tid er her blevet gjort til genstand for en undersøgelse, der på den ene side afkræfter ét og andet, men på den anden side alligevel fortæller historien om et eventyrligt levnedsløb. Forfatteren har villet drive »kildereseach med tættekam« og udviser tillige en skarp og berettiget kritisk holdning til Kay Larsens »Danmarks Kapervæsen 1807-14«, et meget udbredt værk, der desværre notorisk er såre upålideligt.

Det er denne charmerende lille bog *ikke*. Materialet lægges effektivt frem, teksten er velskrevet omend med lidt hang til at sætte triumf på å la Jens Lind. I småtingsafdelingen kan anføres en underlig affærdigelse af »finkenettet« til fordel for et »entrenet« – det ene udelukker ikke det andet, og et af de gængse maritime leksika ville således have kunnet gøre sin nytte samt have pyntet på literaturlisten. Forklaringen på sølvværdi side 63 er desværre ufuldstændig, det var mere kompliceret end som så. Og mon dog ikke »Slaget ved Ravarino« side 96 i virkeligheden fandt sted ved Navarino – de krøllede bogstaver snyder i stigende grad. Men bogen er et godt eksempel på nytten af at gå de mange gode historier fra Napoleonskrigene grundigt efter med brug af alt, hvad man kan finde i arkiverne og andetsteds. Således er »ødelæggelsen« af Jens Linds overdådige »bryllupshistorie« iværksat ved ganske enkelt at slå efter i den rigtige kirkebog. Elementært, ja, men alt for ofte forsømt.

Anders Monrad Møller

Breve mellem Otto Møller og Thomas Skat Rørdam 1854-1909 I-IV, Udgivet af ERIK NØRR, Selskabet for Danmarks Kirkehistorie, Odense Universitetsforlag, Odense 1999, 1575 s., 795 kr.

Erik Nørr og Selskabet for Danmarks Kirkehistorie står for en vigtig nyudgivelse af kilder til 1800-tallets historie. Det handler om en omfattende korrespondance mellem de to præster Otto Møller og Thomas Skat Rørdam. Fra 1854 til Thomas Skat Rørdams død i 1909 blev det til i alt 496 breve. Præsterne var gamle barndomsvenner og tilhørte med tiden begge den vigtige grundtvigianske fløj i dansk kirkeliv.

Brevene blev udgivet allerede i 1915-1916 af Skat Rørdams søn, Hemming Skat Rørdam. Det var kort tid efter Otto Møllers død. Denne udgivelse er ofte blevet brugt af forskere, og den er, ifølge Erik Nørr, en vigtig anledning til, at de to personer har fået en central placering i dansk kirkehistorie. Denne første udgivelse var ikke fuldstændig, hvilket også fremgår af udgiverens forord, men